

prvních (na příklad Nippel, III. sv., str. 700, č. 4) i pozdějších (na příklad Stubenrauch, vydání 1884, I. sv., str. 677) zastáván názor, že předpis § 529 obč. zák. nutno vykládati s omezením § 612 obč. zák. Tento názor jest názorem panujícím i v nynějším písemnictví (na příkl. Klang k § 529, str. 426, Krainz-Ehrenzweig, vydání 1923, I. sv., druhý oddíl, str. 383, Mayr, I. sv., str. 512, Krčmář, Právo občanské, II., str. 270) a byl také pojat do osnovy zákona, kterým má býti vydán nový sjednocený všeobecný zákoník občanský (Návrh superrevisní komise, vydán v Praze 1931 nákladem ministersva spravedlnosti, str. 118, 146), v němž byla dosavadní nejasnost předpisu § 529 obč. zák. odstraněna tím, že do § 455 osnovy, upravující zánik osobních služebností, bylo poято výslovné ustanovení, že rozšíření osobních služebností na dědice jest omezeno stejně jako náhradnictví svěrenské. I kdyby se právo bydlení, o něž jde, posuzovalo jako věc movitá (§ 298 obč. zák.), nemohl žalovaný tohoto práva již nabýti, ježto podle §§ 529 a 612 obč. zák. zaniklo již smrtí jeho knihovního předchůdce Karla Sch., který byl již vnukem prvního uživatele Erharda Sch. Nemohl-li však žalovaný podle zmíněných předpisů hmotného práva vůbec nabýti služebnosti bytu, o níž jde, pak jí nenabyl ani tím, že mu bylo právo bydlení Karla Sch. odevzdáno do vlastnictví odevzdací listinou a že bylo v pozemkové knize na něho převedeno, neboť odevzdací listina jakožto soudní opatření zakončující pozůstalostní řízení, nemůže tvořiti dědická práva, nýbrž může jen uznati trvající dědická práva a poskytnouti dědici potřebné legitimace pro právní styk, takže jest jen povahy deklaratorní (srov. rozh. č. 9372 Sb. n. s.). Knihovní převod práva bydlení Karla Sch. na žalovaného, které smrtí Karla Sch. zaniklo, ježto bylo podle §§ 529, 612 obč. zák. již vyčerpáno, byl proto právnicky bezvýznamný, a nemohl z něho žalovaný nabýti nějakého oprávnění k obývání části domu č. 9 v N.

Čís. 15292.

K otázce opodstatnění právního zájmu na brzké určení při žalobě určovací podle § 228 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 12. června 1936, R II 234/36.)

Žalobce se domáhá proti druhému žalovanému určení, že není po právu kupní smlouva uzavřená mezi žalobcem a prvním žalovaným o koupi 10 celých stavebních losů na splátky. P r v ý s o u d žalobu zamítl, o d v o l a c í s o u d uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

N e j v y š š í s o u d zrušiv usnesení odvolacího soudu uložil mu, by o odvolání znovu jednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Záporná žaloba určovací slouží k ochraně proti právu, jež odpůrce uplatňuje nebo jež si — ať výslovně nebo mlčky (§ 863 obč. zák.) —

osobuje a tím současně ohrožuje soukromé právo žalobcovo (viz rozhodnutí čí. 9593, 12100 Sb. n. s.). Nezbytnou náležitostí určovací žaloby jest podle § 228 c. ř. s. žalobcův právní zájem, aby právní poměr nebo právo nebo pravost listiny byly soudním rozhodnutím na jisto postaveny co nejdříve. Tento právní zájem musí tu býti aspoň v době, kdy byl vydán rozsudek první stolice (viz rozhodnutí čí. 10285 Sb. n. s.). Otázka právního zájmu ve smyslu § 228 c. ř. s. jest otázkou právního posouzení a jest ji zkoumati z úřadu i soudu vyšší stolice. Při tom jest míti na paměti, že ani právní zájem o sobě neodůvodňuje ještě žalobu určovací, ježto zákon žádá nutkový právní zájem, jak plyne ze slov »co nejdříve«, takže právní postavení žalobcovo musí býti takové, by rychlé určení sporného právního poměru nebo práva bylo jediným žádoucím východiskem (srovnej rozhodnutí čí. 11630 a 12100 Sb. n. s.). Podle § 228 c. ř. s. nemusí sice žalobce svůj právní zájem přímo tvrditi, ale k tomu, aby soud mohl z úřadu zkoumati, zda žalobce skutečně má právní zájem na bezokladném určení, jest přece třeba, by žalobce přednesl a v případě popření i prokázal skutkové okolnosti, z nichž onen jeho právní zájem vyvěrá (viz rozhodnutí čí. 10155 Sb. n. s.). V souzené věci uvedl sice žalobce v odstavci VIII. žaloby, že »se vidí nucena k žalobě proto, že žalovaná strana trvá na dodržení koupě losů na splátky«, ale k opodstatnění tohoto důvodu neuvedl žádných skutečností, z nichž by bylo lze souditi, jakým způsobem vlastně žalované družstvo ohrožuje soukromé právo žalobcovo a jaký zájem žalobce nutí k vedení sporu o pouhé určení, že kupní smlouva není po právu, ač jest nasnadě, že by bylo přece hospodárnější a účelnější, kdyby se žalobce domáhal na žalovaném družstvu přímo splnění onoho svého nároku, který by pro něj vyplýval z neplatnosti smlouvy. Žalované družstvo výslovně namítalo již v žalobní odpovědi, že žalobce nemá žádného právního zájmu na určovací žádosti a že svůj právní zájem ani neosvědčuje, avšak žalobce přes to nepřednesl v uvedeném směru nic skutkového. Mimo to prohlásil právní zástupce žalovaného družstva při ústním jednání ještě před vydáním rozsudku prvního soudu, že žalované družstvo ze sporného obchodu neodvozuje pro sebe žádných důsledků po případě nároku. Není proto třeba doplnění řízení, jak nařídil odvolací soud.

Čís. 15293.

Právní postavení postoupeného dlužníka při postupu téže pohledávky několika věřitelům.

Účinky takového postupu v poměru mezi postupitelem a postupníky a v poměru mezi postupníky a postoupeným dlužníkem.

Zpětným postupem se nestal další postup dodatečně účinným konvalidací, nýbrž k právní účinnosti proti dlužníku jest třeba nového postupu.

(Rozh. ze dne 12. června 1936, Rv II 717/34.)

Proti žalobě na zaplacení zažalované pohledávky namítla žalovaná firma »Gö.«, že žalobce Oskar G. není ke sporu aktivně legitimován,